

קבלת שבת

שנה שש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיוע דשמיא, כ"ד בחשון התשפ"ג. שבת מברכין העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת חיי שרה

"וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע... וַיָּבֵא אַבְרָהָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה וּלְבִתָּהּ" (כג, ב)

מפרש רש"י: "ויבא אברהם - מבאר שבע. לספוד לשרה ולבתה - ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שע"י בשורת העקידה, שנזדמן בנה לשהיטה וכמעט שנשחט, פרחו נשמתה ממנה ומתה".
מה כוונת רש"י בסמיכת שתי הפרשיות זו לזו?

ועוד צריך להבין, הרי קי"ל שלוחי מצוה אינן ניזוקין (קידושין ט:), ואיך נגרם לשרה מיתה ע"י העקידה?

מבאר המהר"י אסאד זצ"ל באופן נפלא: דהנה, על הפסוק "אחר הדברים האלה והאלוקים ניסה את אברהם", נאמר במדרש רבה (נה, ד): אמר ישמעאל ליצחק: "לך עשו ברית בגיל שמונה ימים, ואילו לי בגיל שלוש עשרה! האם אתה היית עומד בזה?"

ענה לו יצחק: "אתה נתת איבר אחד, ואני - אילו היו שוחטים אותי הייתי מסכים!"

בא השטן ואמר לקב"ה: "הנה הוא מסכים, הבה ננסה אותו"; וחונן מזה קטרג השטן על כך שאברהם אבינו עשה סעודה ביום היגמל את יצחק, ולא הקריב אפילו פר אחד או כבש אחד בשביל ה'!

- אמר לו ה': "אם אני אומר לו לשחוט את בנו, הוא עושה".
- אמר השטן: "אם כך ננסה אותו, שיקריב את בנו". ולאחר הדברים האלה (כלומר הדין דברים האלה) ד' ניסה את אברהם...

ויוצא, שעקידת יצחק היתה צריכה להיות לפני שלוש וחמש שנה כי יצחק היה בן 37 בזמן העקידה, ולמה רק עכשיו ציווה לעשות את העקידה, הלא זה שייך לברית שלו?!

ואת זאת שואל רש"י: למה נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, הלא העקידה היתה צריכה להיעשות שנים רבות קודם.

אלא הואיל ומיתת שרה תלויה בעקידת יצחק, וזמן מיתת שרה עדיין לא הגיע, לכן דחה ה' את העקידה עד שתגיע לגיל 127 ואז תמות ע"י העקידה!

ממילא גם השאלה משלוחי מצוה אינם ניזוקים לא קשה, כי באמת הגיע זמנה למות והתגלגל הדבר שתמות ע"י דבר מצוה. ואיתא בקהלת רבה (פ"ג סימן יח) שהמת מן העולם בשעת מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו קיים כל התורה (וכן להיפך).

"הַשְּׂדֵה נִתְּתִי לָךְ וְהַמְעֵרָה אֲשֶׁר בּוֹ לָךְ נִתְּתִי" (כג, יא).

מבואר שנתן עפרון לאברהם גם את השדה וגם את המערה. **ולכאורה קשה,** הלא בפסוק ט' נאמר "ויתן לי את מערת המכפלה אשר בקצה שדה", ומבואר ששאל אברהם לקנות רק את המערה בלא השדה, וע"כ למה נתן לו עפרון גם את השדה.

וביתור יש להקשות, ממה שנאמר בפסוק יג: "נתתי את כסף השדה קח ממני", ויש להבין, מדוע לו הזכיר את המערה הלא עיקר רצונו של אברהם היה לקנות את המערה.

גם יש לדקדק הלשון 'השדה נתתי לך, והמערה אשר בו לך נתתי' מדוע לא כללם יחד, והיה לו לקצר ולומר השדה והמערה נתתי לך.

וביאר בספר 'מיקרי דרדקי' באופן נפלא: דהנה, נראה שעפרון התבייש לבקש מאברהם כסף עבור מקום הקבורה כיון שאברהם היה נשיא אלוקים, עד שאמרו כולם לאברהם 'במבחר קברינו קבור את מתך'. אך כיון שלא רצה חברו לתת בחינם בא לאברהם בערמה ואמר לו שעבור מקום קבורה אינו שואל ממנו דמים, אך כיון שהמערה היא בקצה השדה, עצתו לאברהם שיקנה את השדה, ובזה אין פחיתות כבוד לאברהם שישלם עבור זה, ועשה בערמה ששאל עבור השדה דמים מרובים ארבע מאות שקל שהם מחיר השדה והמערה יחד.

ולפי זה, מיושב היטב הטעם שלא כלל עפרון המערה והשדה יחד, משום שנתן לו את המערה במתנה ורק השדה היה במכר. וזהו גם הטעם שאמר אברהם 'נתתי כסף השדה' ולא הזכיר המערה, כיון שהבין אברהם את עורמתו של עפרון ונתרצה לו. ומשום כך דייק אברהם ואמר 'נתתי כסף השדה' ולא הזכיר המערה. (המאור שבתורה)

"אוּלַי לֹא תֵאבְדָה הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אַחֲרַי" (כד, ה).

בירחון אהל תורה (התנ"ך, סימן כ"ב) הביאו כמה קושיות על פסוק זה. א. דלכאורה תיבת אחרי מיותרת, דהוה ליה למימר רק "אוּלַי לֹא תֵאבְדָה לֶכֶת אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת". וכן (בפסוק ח) "ואם לא תאבה ללכת אחריך" מיותרת.

ב. ועוד קשה במה שאמר (להלן פס' גא) "הנה רבקה לפניך", מה לפניך. ג. עוד קשה, מדוע חזר לבן כרגע ממה שאמר הנה רבקה לפניך, וטען אח"כ (פס' נה) "תשב הנערה אתנו ימים וכו'".

תירוץ נפלא על כך הביא ב"פרדס יוסף", דיש לומר על פי מה שאמרו חז"ל **בגמרא בברכות (דף סא.)** אחורי ארי ולא אחורי אשה, ואמרו חז"ל (שם) מנוח עם הארץ היה שהלך אחר אשתו, וידוע מנהג המכוער בזמנים הללו ליתן לנשים משפט הקדימה. וזה ששאל אליעזר אולי תהיה האשה מודרנית ולא תאבה ללכת "אחרי" דוקא כי אם לפני, ואחרי אשר אסור לי לילך אחריה, אולי איש את בנך שמה ויקחנה משם.

השיב לו אם תהיה האשה חצופה ונקיט משבועה, והשמר לך להשיב בני שמה לישא חצופה כזאת. וכשלבן התחכם ואמר לו "הנה רבקה לפניך", רצה לומר, אני אתן לך את רבקה בתנאי זה שתלך לפניך, וחשב שיניח אליעזר את רבקה בידו וילך לדרכו, אבל אליעזר שהכיר רבקה לצנועה ולא תלך לפניו כלל התרצה לו.

וכשנתודע ללבן שערמומיותו לא הועילה כלום, שוב התחכם ואמר "תשב הנערה" וכו', וכשאליעזר הוכיח לו שאינו רשאי לחזור מדבריו, התחכם עוד ואמר נקרא לנערה ונשאלה את פיה התלך עם האיש הזה, בלשון תמיהה, כלומר הלא לא נאה לך לילך עם האיש הזה, שהוא יהיה העיקר לילך ראשון ואת טפלה לו לילך אחריו, ותאמר אלך, ונעשה לבן נדהם, ולדאבונו היה מוכרח להסכים, ובאמת קיימה דבריה כמו שנאמר (להלן פסוק סא) "ותקם רבקה ונערוּתיה ותלכנה אחרי האיש", ולא לפני האיש.

"אֲחֻתְנוּ אֵת הַיְי לְאֶלְפֵי רַבְבָּה וַיִּירֶשׂ זֶרְעָךָ אֵת שְׂעֵר שְׂנְאָיו" (כד, ט).

מצינו במדרש שקללה היתה טמונה בפיהם. היכן הקללה בפסוק זה, שנראה לכאורה כברכה?

זאת, **אמר הגאון רבי אליעזר חיים דייטש זצ"ל, בעל שו"ת "תבואות השדה" (ח"ב, בהקדמה),** נבין לכשנשיב לב להבדל מעניין בין הלשון שנאמר כאן, "שער שונאיו", לבין הלשון שאמר המלאך לאברהם אבינו (לעיל כב, ז) - "שער אויביו". החילוק בין אויב לשונא הוא שאויב יותר משונא. זאת למדנו מן הכתוב "תכלית שונאה שנאתים לאויבים היו לי", כלומר שאני שונא את הרשעים, ואילו הם בתשובה הופכים לאויבים, שזו דרגה חמורה יותר משונאים.

יעקב ועשיו היו תמיד שונאים זה לזה. אולם בכל זאת יש חילוק: טבעו של יעקב שלא היה אכזרי ושופך דם, ומסתמא השנאה שהיתה בליבו לעשיו לא היתה חזקה כשנאה שעשיו שנא ליעקב - שנאה אכזרית של שופך דם. ואם כן יעקב נקרא אצל עשיו שונא, בעוד עשיו אצל יעקב נקרא אויב, שהיה בתכלית השנאה, כמו שכתוב "ועברתו שמרה נצח".

והנה, כאשר בירך המלאך את אברהם אבינו לאחר עקידת יצחק, הרי החשוב אצלו היה 'ביצחק' - ולא כל יצחק", דהיינו שרק יעקב יתברך, ולכן אמר לו "ויירש זרעך את שער אויביו", כלומר את עשיו שנקרא אויבו.

לבן, לעומת זאת, מן הסתם היה ליבו נוטה לעשיו יותר מליעקב, ורצה שעשיו יגבר על יעקב, ולכן אמר: "וירש זרעך את שער שונאיו", כלומר שעשיו ח"ו ישלוט על יעקב.

זו הקללה שהיתה טמונה ב"ברכתו" של לבן! (כמוצא שלל רב)

"וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה" (כד, ס).

במדרש בראשית רבה (ט, ד) מובא: "אין שיחה אלא תפילה, שנאמר: 'תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ" (תהלים קב, א). כל ימיו שמר הגאון רבי שלום לופס זצ"ל, רבה של עכו (שביום ראשון הבעל"ט חל יום פטירתו הכ"ה, יהא מליץ טוב בעדינו), על תפילת ותיקין, ואף עורר עליה והזהיר אחרים.

פעם התארח בשכונת בית וגן שבירושלים ובא ביום שישי לבית הכנסת. שוחח עם השמש, ונודע לו כי תפילת שחרית איננה בנץ החמה. ביקש מהשמש שיכווין את שעון השבת בבית"כ שיידלק כבר לפנות בוקר, עת עדיין שורר חושך בחוץ. בליל שבת התבקש הרב לשאת דברים לפני הקהל, והוא דיבר על ערכה של תפילת ותיקין (כמובא בגמ' ברכות ט:), והכריז כי למחרת בבוקר תתקיים תפילה בנץ.

לשמחתו הרבה, התקיים מנין גדול בנץ, והרב מסר שיעור אחרי התפילה בענין זה. המתפללים הבטיחו כי ימשיכו בקיום המנין, ועד היום מתפללים שם תפילת ותיקין...

אולם כמו תמיד, כשמישהו מגיע עם רצון טוב, מגיעים אלה שמנסים לצנן כל תעוזה, וגם כאן מיהרו הם לשלוף כלפיו את 'שק יום הדין' כבוונה להניאו מרעיונותיו: "לוי, רק תזכור שזה עלול להזיק לך בשידוכים!" כשלו ניסה לערער על הקביעה מיהרו להוכיח לו את צדקתם: "כדאי שתדע שכשרוצים לברר פרטים על מישהו, מבררים מי ישן איתו בחדר, גם בשביל לברר אצלו עליך, אך בעיקר כדי לדעת עליך הכל בשיטת 'אמור לי מי הם חבריך, ואומר לך מי אתה', לכן עדיף שלא נפרט בקול מה יקרה אם יתברר לאותם מתעניינים כי הבחור שאיתו ישנת בחדר כל השנים היה אשר!"...

ברגע הראשון לאחר שמע לוי את טענת המחץ, יצאה לו הרוח מהמפרשים. הוא הרי מכיר את עצמו היטב, אותו ואת חסרונותיו הגלויים והנסתרים, ויודע שאין לו צורך לרכוש 'סגורים' נוספים להצלחה בשידוכים בדמות חבר כמו אשר. הוא כמעט מחליט לסגת, אבל אז שוב צפה ועולה מול עיניו התמונה הנוגעת ללב של אשר האומלל, יושב לבד בחדר, עצוב ודומע על מצבו מעורר הרחמים.

לוי קם והחליט לעמוד בהחלטתו, יהיה מה שיהיה. הוא הולך לעשות מצווה גדולה, ותמיד חונך על כך שממצווה לא מפסידים.

לפני שיתחרט שוב, או שמשהו יצליח להורידו מהחלטתו, הוא ממהר לחדר המשגיה. שם הוא פוגש, כאמור, את אשר שניאות לפנות לו את תורו.

התור מגיע ולוי נכנס בדריכות אל חדר המשגיה, מתיישב על הכסא ומטיל את הפצצה: "אני מעוניין לישון עם אשר בחדר אחד!"

המשגיה נותן הצצה חטופה בפניו של לוי כדי לבדוק שאינו חומד לו לצון ונפנה לחפש את הפתקה שכתב לוי. הפתק נמצא, והמשגיה מקריא מתוכו את שלושת הבחורים הנבחרים: "גדליה אברסמן", "שמריה אירשטיין", "יעקב לויצקי". "למה לא כתבת כאן את שמו של אשר?" שואל המשגיה את לוי, וכאן מתחיל לוי לגולל את כל ההתרחסות עד להחלטתו לעשות מעשה נועז כדי לחלץ את אשר מהבושה הנוראה.

המשגיה שאב קורת רוח מהמעשה הנאצל והאמיץ שלוי נטל על עצמו וביך אותו בלבבות בהצלחה רבה.

לוי יוצא בפנים אדומות מהתרגשות, ואשר נכנס אחריו. הדלת עוד לא מספיקה להיסגר, ומעיניו של אשר פורץ אשד של דמעות רותחות... הוא מתבקש לשבת על כיסא, לשתות כוס מים ולהירגע. כשהוא פוקח את עיניו, הוא נתקל בעיניו המחויכות של המשגיה. "אני יודע הכול, אשר, אבל אתה לא צריך לדאוג: לוי מעוניין לישון איתך בחדר..."

למעלה משנתיים חולפות. הבחורים מאותו השיעור מתחילים להתארס בקצב מהיר, ובמקביל מתחיל לוי לחשוש לעתידו. עתיד שאותו יתכן והקריב בגלל שהות עם אשר באותו חדר. אותו בחור שהזהיר אותו שעתה, כבר התארס בשעה טובה, ולוי לא יכול להישיר אליו מבט.

ההמתנה לא התארכה; גם אצל לוי שנו 'לחיים' במזל טוב. אירוסיו הפכו לשיחת היום בישיבה ומחוצה לה; לוי זכה להשתדך עם בת הגונה ששמה הלך לפניה, ממשפחה טובה ומכובדת ביותר.

המתפלל הראשי היה לא אחר מאשר החתן עצמו. הוא החליט שלאחר האירוסין הוא לא מתאפק ושואל את המחותר הנכבד שלו בצורה ישירה: "מה מצאת בי?" התשובה של המחותר שיתקה את החתן רגעים ארוכים: "כשביררתי אצל המשגיה עליך, הוא סיפר לי את הסיפור ההוא שקרה לפני שנתיים, שהסכמת מרצונך לישון עם חבר שהחברה סירבה לקבלו כבחור מן המניין. לא הייתי צריך לברר עוד מאום!"...

(אמונה שלמה)

שלט בעצמו, והם נגררו לשאלות ילדותיות כמו 'מה כתבת בפתק?' ובסגנון האמור. מאותן שיחות למדו הבחורים לראשונה לדעת עד כמה אף לא אחד מביניהם מוכן להיות השכן בחדר שבו ישובץ אשר. הם לא יכלו לא לרחם עליו על שהגיע למצב כה אומלל, אך רבים מן הסרבנים, בעיקר אלה שהיו עד כה שכנוי לחדר, ידעו גם לטעון שהאשם הבלעדי הנו הקרבן עצמו.

המשגיה רצה לברר מקרוב האם אכן 'הכצעקתה', ולא ניתן לשהות עם אשר בחדר אחד, או שמא ניתן בצורה כזו או אחרת לטפל בבעיה לשביעות רצון כולם, קרא לחדרו לחלק מן הבחורים שהוסיפו את אשר ב'רשימתם השחורה' בפתקיהם כדי לשמוע מקרוב מה קורה.

הטענות על אשר מצד חבריו לחדר ומצד בחורים שהזדמנו לאותו חדר פה ושם הצטברו עד מהרה לתיק עבה ולא מרשים. אחד טען ש"הכביסה שלו זרקה תמיד על הרצפה!". שני הוסיף ש"נטילת הידיים שלו בבוקר עושה בוץ באופן קבוע!" שלישי היה ישיר יותר ומוחה על כך ש"אשר מזיע תמיד, ולמרות זאת הוא אינו מחליף בגדים במידה מספקת, והתוצאה 'מרחפת' באוויר!"

אשר לא היה חרש או טיפש. כבר כשראה את המודעה החגיגית תלויה בפרוזדור, הבין את הצרה המתרגשת לבוא עליו. בהמשך, כשראה לא פעם ולא פעמיים איך הבחורים משתתקים כשהתקרב להתקהלות מצויה, הבין שבשלו הסער.

כשהוא נאבק בדמעותיו, מיהר אשר אל חדר המשגיה. הוא חייב לפרוק לפניו את הסבל הרב העובר עליו, המלווה אותו עוד משנות ילדותו ומי יודע עד מתי.

אשר לא היה היחיד שמיהר לחדר המשגיה. במקביל אליו, בדיוק באותו רגע מיהר בחור נוסף, לוי שמו, לשוחח עם המשגיה בארבע עיניים. שני הבחורים נפגשו בחדר ההמתנה של המשגיה, מתוחים וסוערים. אשר לא היה צריך לנחש מה לוי עומד למסור למשגיה. החיישנים הנחותים שלו כבר עשו בשבילו את המלאכה וצבעו בצבעים קודרים את השיחה שתבצע בעוד דקות ספורות בין לוי למשגיה, שיחה שבה יאמר לוי כי שכח להוסיף בפתק שהוא לא מוכן לישון איתו בחדר אחד.

"אני הגעתי ראשון!" נזעק אשר אל מול לוי שעשה סימנים שברצונו לעקוף אותו ולהיכנס לפניו. מתנכלים לו כאן די והותר, אז לפחות שלא יגזלו ממנו את זכויותיו האחרונות. "נכון מאוד", הסכים איתו לוי, "אבל אני בא בעניין דחוף מאוד, בבקשה ממך, תן לי להיכנס לפניך!" אשר, אשר כבר הגיע למסקנה ששיחתו של לוי עם המשגיה לא תשנה את מצבו כי מצבו אבוד בלאו הכי, הסכים לוותר.

לוי, שהיה נוכח כמה דקות קודם לכן בשיחה ערגית שנסבה על השיבוץ החדש בפנימיה, ועל כך שכולם לא רוצים את אשר בחדרם, החליט שהוא הולך לקיים את דברי המשנה באבות "במקום שאין אנשים, השתדל להיות איש". הוא לא היה צריך יותר מאשר לדמיין לעצמו את אשר המסכן מגיע למצב שעליו לישון לבד בחדר, בודד בין ארבעה קירות, כאשר בחדרים הסמוכים ישנים להם שלושה או ארבעה בחורים בכל חדר, מצחקקים ועלגים. התמונה הזו קרעה את ליבו של לוי והביאה אותו לעשות מעשה. הוא יהיה זה שיגש בראש מורם לחדר המשגיה ויצהיר: "אני מסכים לישון עם אשר!"

לוי לא חשב לעשות סוד מהעניין, וכבר באותו רגע הוא הודיע את החלטתו לתבורה התוססת. ההודעה הדרמטית שהנחית לוי על השולחן בקול החלטי ונחוש, השתיקה את כולם באחת וגרמה להם לחשוב שמא נשתבשה דעתו. למען האמת, מספר בחורים העריכו את האומץ שלו בצעד שהוא מתכוון לעשות וקינאו בו על כך.

כבר בתחילת השנה הראשונה בישיבה הגדולה, בלט אשר בבדידותו החברתית. למעשה, כשנדרשו אנשי הצוות לתת הסבר לתופעה, אף לא אחד מהם ידע להגדיר בדיוק את הסיבה שבשלה מתרחקים ממנו הבחורים. אחד ניסה לתלות את האשמה בעובדה שאחד מהוריו אינו מתפקד, מצב שהותיר צלקות נפשיות בילדים. השני העלה אפשרות שכנראה חזותו החיצונית הלא מטופחת של אשר היא זו הגורמת לסובביו לחפש חברים אחרים, והשלישי היה סבור כי דווקא מזגו החם של אשר אשם במצב שנוצר מאחר שהוא נוטה להתפרץ ולהתרגז על שטויות.

בפנימיה, לעומת זאת, במקום בו יותר מכל מקום אחר, משתקף מצבו החברתי של בחור, הצליח אשר איכשהו להיות משובץ עם הבחורים מהשורה, בעיקר בשל העובדה שבתחילת השנה, עם כניסת הבחורים לישיבה, שובצו בחדרים בשיטת 'כל הקודם זוכה', כך שהחדרים נתפסו באקראי ללא ידיעה מוקדמת מי יזכה להיות שכן של מי.

כל זאת היה נכון עד לתחילת זמן החורף. בישיבת צוות שערכו מנהלי הישיבה, הוחלט לערוך 'סלט' מהיר בשיבוץ החדרים של בחורי שיעור א' מסיבות מספר. למעט חדר אחד שבו מחליטה ההנהלה, מסיבות השמורות עימה, מי יהיו דיירי, תינתן האפשרות לשאר הבחורים לבחור את חבריהם לחדר לפי סדר העדיפות שלהם, ללא התחייבות מצד ההנהלה למלא אחר כל הדרישות.

רצה גדולה שנתלתה על לוח המודעות בישרה לבחורים על ההחלטה. כמובן, כמו בכל עניין, גם כאן היו תומכים לצד חששנים ושמרניים. הבחורים התבקשו, על פי המודעה, להעביר לחדר המשגיה פתקים שבהם רשומים שמות של שלושה בחורים שאותם הם רוצים שכנים לחדר עד סוף שיעור ג'.

הבחורים שכבר למדו להכיר זה את זה, לא היססו, ועד מהרה הגישו לחדר המשגיה את הפתקים המבוקשים. המהדרין מהם דאגו להוסיף בפתקה שורה רביעית וחמישית, שבה היו רשומים שמות הבחורים שנמצאים בסדר עדיפות בדרגה ב', במקרה שבקשתם המקורית תושב ריקם.

המשגיה לא הופתע לגלות שבחור או שניים מופיעים כ'בחורים המבוקשים' כמעט אצל כל בחורי השיעור, אולם לא היתה לו כל סיבה להילחץ מכך, הן הובהר במודעה באותיות בולטות כי ההנהלה אינה מתחייבת למלא אחר כל הדרישות, בעיקר בשל העובדה שהדבר לא ניתן מבחינה מציאותית.

מרפוף קצר על פני הפתקים גילה המשגיה את מה שכבר היה ידוע לו ולאנשי הצוות זמן רב קודם לכן: שמו של אשר לא הופיע באף אחד מכל שלושים הפתקים שהיו מונחים לפניו. לא רק זה, אלא היו בחורים שדאגו להוציא כל ספק מליבות המשבצים וראו הכרח להוסיף 'רשימה שחורה' של בחור או שניים שאותם לא רצו שכנים לחדר. מיותר לציין שבכל הרשימות השחורות' דווקא כן כיכב שמו של אשר. שכנו הנוכחים של אשר אף דאגו להוסיף ולכתוב שהיות שהם מתגוררים לא רחוק מהישיבה, יעדיפו לישון בבית אם לא תהיה ברירה...

למעט אנחה עמוקה לא הצליח המשגיה להגיב לנוכח המציאות העגומה. שיחותיו עם הבחורים על גודל מעלת אהבת ישראל וחינוכם למידות טובות, לא באו לצערו לביטוי ברשימות שהגישו. לגודל כאבו, אף מאמציהם של אנשי הצוות בישיבה לסייע לאשר להתקבל לחברה, העלו חרס.

בשעת ההכנות לשינה של אותו ערב תפס את נושא השיחה המרכזי בין הבחורים, איך לא, עניין ה'סלט' בפנימיה האמור להתקיים בימים הקרובים. יצר הסקרנות הטבעי של רבים מהבחורים לא